

15 JAN 2003

**A STUDY OF INFLUENCES OF LACK OF RESOURCES, STRAIN
FROM DIRECT CARE, AND CAREGIVERS' FACTORS
ON HEALTH STATUS OF FAMILY CAREGIVERS OF
PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR DISEASE**

CAPTAIN WIPARAT NAVARAT
๒

With compliments
of

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(ADULT NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2002

ISBN 974-04-2464-3

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH

W 797A

2002

๔.๒

Copyright by Mahidol University

4336750 NSAN/M: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)
KEY WORDS : RESOURCES / STRAIN / HEALTH STATUS / FAMILY
CAREGIVERS

CAPTAIN WIPARAT NAVARAT: A STUDY OF INFLUENCES OF LACK OF RESOURCES, STRAIN FROM DIRECT CARE, AND CAREGIVERS' FACTORS ON HEALTH STATUS OF FAMILY CAREGIVERS OF PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR DISEASE. THESIS ADVISORS: SAIPIN KASEMKITWATTANA, D.N.S., WANPEN PICHITPORNCHEI, Ph.D., RUNGNAPA PANITRAT, Ph.D., 121 p. ISBN 974-04-2464-3

Caregiving of patients with CVD is often a burden to family members who provide care continuously after the patients have been discharged from the hospital. The family caregivers have to use both physical and emotional strength in providing close care. Strain from direct care and lack of resources are the factors that could affect health status of the family caregivers. However, the previous studies in the Thai context were not enough to clearly understand the caregivers' health status. As a result, the objective of the study was to examine the influences of lack of resources, strain from direct care, and caregivers' factors on health status of the family caregivers of the patients with CVD. This study was descriptive research. It was conducted with 100 family caregivers accompanying the patients to a follow-up at the out-patient department of Phramongkutklao Hospital. The instrument was composed of Demographic data, Lack of Resources Questionnaire, Strain from Direct Care Questionnaire, and The SF-36 Health Survey. Data were gathered during October 1, 2001 to January 31, 2002, and were analyzed by descriptive statistics, Person's correlation coefficient, and stepwise multiple regression.

The findings revealed that 75% of family caregivers were female, and close to half were middle aged (46%) with the mean age of 50.22. Sixty-seven percent were married; 36% had elementary education. The relationship to patients was spouse (44%) and children (42%). The average family income was lower than 5,000 bath/month (29%). Fifty-five percent reported that they had adequate income for family expenses. The scores of lack of resources were low (mean = 7.65; SD. = 4.1; skewness = 0.582). The scores of strain from direct care were low (mean = 104.53; SD. = 33.3; skewness = 0.498). The scores of health status were moderate (mean = 2,168.75; SD. = 611.71; skewness = 0). Lack of resources and strain from direct care were significantly negatively related to health status ($r = -.572$, $r = -.658$, $P < .01$ respectively). Age and educational level were not significantly related to health status ($r = -.174$, $r = .035$, $P > .01$). Strain from direct care and lack of resources could explain 50% of the total variance of health status with the $F(2,97) = 48.518$, $P < .001$.

Based on the findings of the study, it is recommended that adult nurses should assess health status of the family caregivers especially those caregivers who have health problems before caregiving. Nurses should also plan together with the family members and manage the available resources to decrease strain from direct care. Also, nurses should provide counseling for family caregivers who risk experiencing health problems in order to promote their competence in providing care safely and effectively.

4336750 NSAN/M : สาขาวิชา : การพยาบาลผู้ใหญ่ ; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

ร้อยเอกหญิง วิจารณ์ นาวารัตน์ : การศึกษาอิทธิพลของการขาดแหล่งประโยชน์ ความเครียดจากการดูแล และปัจจัยด้านผู้ดูแลต่อภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง (A STUDY OF INFLUENCES OF LACK OF RESOURCES, STRAIN FROM DIRECT CARE, AND CAREGIVERS' FACTORS ON HEALTH STATUS OF FAMILY CAREGIVERS OF PATIENTS WITH CEREBROVASCULAR DISEASE). คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : สายพิน เกษมกิจวัฒนา, พย.ค., วันเพ็ญ พิชิตพรชัย, Ph. D., รุ่งนภา ผาณิตรัตน์, Ph. D. 121 หน้า. ISBN 974-04-2464-3

การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองนับเป็นภาระของญาติในการดูแลอย่างต่อเนื่องหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาล โดยที่ต้องใช้ร่างกายและแรงใจในการดูแลอย่างใกล้ชิด ความเครียดที่เกิดจากการดูแลและการขาดแหล่งประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วย เป็นปัจจัยที่อาจส่งผลต่อภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลได้ อย่างไรก็ตามงานวิจัยในสังคมไทยในขณะนี้ยังไม่เพียงพอต่อความเข้าใจภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของการขาดแหล่งประโยชน์ ความเครียดจากการดูแลและปัจจัยด้านผู้ดูแลที่มีต่อภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นญาติผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 100 ราย ที่ติดตามผู้ป่วยมารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามส่วนบุคคล แบบวัดการขาดแหล่งประโยชน์ แบบวัดความเครียดจากการดูแลและแบบวัดภาวะสุขภาพ เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2544 ถึงเดือนมกราคม 2545 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (75%) วัยกลางคน (46%) อายุเฉลี่ย 50.22 ปี สถานภาพสมรสคู่ (67%) มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (36%) มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยในฐานะคู่สมรส (44%) และบุตร (42%) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท (29%) เพียงพอต่อการใช้จ่าย (58%) กลุ่มตัวอย่างขาดแหล่งประโยชน์ค่อนข้างน้อย (mean = 7.65; SD. = 4.1; skewness = 0.582) มีความเครียดจากการดูแลในระดับต่ำ (mean = 104.53; SD. = 33.3; skewness = 0.498) และภาวะสุขภาพในระดับปานกลาง (mean = 2,168.75, SD. = 611.71; skewness = 0) การขาดแหล่งประโยชน์และความเครียดจากการดูแลมีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ ($r = -.572$, $r = -.658$, $P < .01$) สามารถร่วมกันทำนายภาวะสุขภาพได้ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $F(2,97) = 48.518$, $P < .001$ สำหรับอายุและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ ($r = -.174$, $r = 0.035$, $P > .01$)

จากผลการวิจัยเสนอแนะว่า พยาบาลควรประเมินภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแล โดยเฉพาะญาติผู้ดูแลที่มีปัญหาสุขภาพก่อนเข้ารับบทบาทเป็นผู้ดูแล วางแผนร่วมกับสมาชิกในครอบครัวในการนำแหล่งประโยชน์ภายในครอบครัวมาใช้ในการดูแล เป็นการลดความเครียดจากการดูแล ให้คำปรึกษาแก่ญาติผู้ดูแลที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพ เพื่อส่งเสริมให้ญาติผู้ดูแลมีศักยภาพในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป